

Аналіз Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року

Основні положення Стратегії:

Відновлення та полегшення процесу ведення бізнесу. Передбачає доступ до капіталу, дерегуляцію та запровадження нових інструментів підтримки. («Зроблено в Україні», «Доступні кредити 5-7-9», гранти для переробних підприємств, страхування від воєнних ризиків, покращення державних послуг через платформу «Пульс».

Інноваційний розвиток, цифрова трансформація та «зелений перехід». Створення галузевих кластерів та наукових парків, залучення інвестицій та розвитку регіонів, цифровізація бізнес-процесів, використання технологій штучного інтелекту, інструменту електронного виставлення рахунків та інше.

Розвиток людського капіталу та підприємництва. Дуальна освіта та навчальні програми для жінок, ветеранів і людей з інвалідністю. Розширення мережі регіональних офісів «Зроблено в Україні».

Підвищення конкурентоспроможності та збільшення експорту. Співпраця з міжнародними мережами, розвиток бренду «Зроблено в Україні», забезпечення підтримки в пошуку партнерів, веденні перемовин і запуску спільних ланцюгів виробництва продукції.

Реалізовані кроки в Україні:

- Програма «Доступні кредити 5-7-9%».
- Державна програма «Зроблено в Україні» стимулювання попиту на українські товари.
- Грантова програма на розвиток переробних підприємств (до 8 млн грн в розмірі до 50% вартості проєкту з розвитку переробки);
- Грантова програма «Власна справа» (гранти на відкриття чи розвиток власної справи за умови створення нових робочих місць);
- Підтримка несировинного експорту (експортно-кредитне агентство України підтримує несировинний експорт)
- Розвиток індустріальних парків (фінансування до 150 мільйонів гривень для забезпечення будівництва необхідної інфраструктури Індустріальних парків)

Ключові пріоритети МСБ та аналітичних центрів, які потребують особливої уваги:

- проведення незалежного щорічного дослідження бізнесу щодо бюрократичного навантаження на мале і середнє підприємництво (планується вимірювати кількість людино-годин для виконання всіх вимог законодавства, вартість виконання регуляторних вимог на одного працівника, навантаження на малі та середні підприємства у сфері податкового та митного адміністрування тощо). За підсумками кожного дослідження Мінекономіки спільно з аналітичними центрами будуть надавати практичні рекомендації для зниження навантаження на МСБ. (п.25 виконавець ДРС, Мінекономіки)
- врегулювання діяльності (детінізації) самозайнятих осіб у частині спрощення та автоматизації обліку, запровадження сприятливого податкового режиму;
- удосконалення системи публічних закупівель в частині врахування потреб малого і середнього підприємництва
- впровадження електронного виставлення рахунків (e-Invoicing), що передбачає скасування актів виконаних робіт/послуг;
- зміцнення інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва (асоціації, громадські організації тощо).

Проблемні питання МСБ:

- **Значні витрати на ведення податкового та бухгалтерського обліку.** Згідно опитування Світового банку (грудень 2024 року) суб'єкти МСБ, з оборотом менше ніж 1 млн грн, витрачають на податковий облік біля 31 тис. грн або 3% від обороту. Розбивка цих витрат свідчить, що 38% від загальної суми витрачається на ведення діловодства, 21% - на подання податкових документів і 17% - на інші дії, пов'язані з оподаткуванням.
- **Обтяжливість загальної системи оподаткування.** Більшість підприємств, які мають найманих працівників та є платниками ПДВ повідомили, що вартість його адміністрування складає в середньому 121.1 тис грн або чотири рази більше спрощеної системи оподаткування.
- **Складні регуляторні процедури.** Згідно дослідження Офісу ефективного регулювання 70,8% опитуваних очікують більшого ефекту від політики дерегуляції, для ФОПів потрібно виконати в середньому 76 регуляторних вимог держави, значна частина яких не пов'язана з основною діяльністю, однак забирає до 20% робочого часу.

Найбільші проблеми бізнесу:

За даними опитування Офісу ефективного регулювання (BRDO):

Додаткові рекомендації

Серед проблемних питань, які потребують вирішення, і які б мали суттєвий вплив на покращення умов діяльності малого і середнього бізнесу в Україні є:

- 1) Осучаснення Закону про РРО, спрощення вимог до їх застосування, перегляд сфери фіскалізації, зменшення штрафів за незначні порушення;
- 2) Зміна принципів роботи СМКОР з суто фіскального (блокуючого механізму) на аналітичний інструмент;
- 3) Підвищення порогу для реєстрації платником ПДВ;
- 4) Спрощення та удосконалення вимог до податкового обліку та сплати податків (удосконалення податкового кабінету, перегляд концепції єдиного рахунку для сплати податків, щомісячної звітності, необґрунтованих штрафів);
- 5) Удосконалення діючої платформи “Пульс” для побудови дієвої площадки для вирішення проблемних питань бізнесу та зменшення регуляторного тиску з на роботу малого бізнесу;
- 6) Спрощення умов підключення до енергосистем для МСБ;
- 7) Відкриття публічних даних на надання доступу до реєстрів.